

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

60 An peccatum veniale, fieri possit mortale, ratione multiplicationis, ac frequentiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

QVÆSTIO LX.

An peccatum veniale fieri possit mortale, ratione multiplici-
tatis, ac frequentia.

CASVS.

TITIVS initio Quadragesimæ proposuit, singulis diebus, parum ali-
quid carnis comedere, & de facto comedit. Quæritur; Vtrum mor-
taliter peccauerit.

SVM MARIVM.

- 2 Plura venialia, constituere videntur vnum mortale.
- 6 Venialia, alia sunt vnbilia alia non.
- 7 Propositum committendi plura venialia, quando sit mortale.
- 8 Regula ad dignoscendum, qua venialia sint vnbilia.
- 9 Plura venialia committens, per se loquendo, venialiter solum peccat.
- 10 Plura venialia, ratione frequentia, speciem non mutant.
- 11 Solam multiplicatio, non auget malitiam.
- 12 Nec reddit venialia impossibilia cum gratia.
- 13 Plura mortalia, non constituunt vnum mortale maius.
- 14 Quæ venialia, fiant tandem mortale.
- 15 Sola frequentia venialium, non est legis contemptus.
- 16 Cur plura furti leuia, constituent tandem vnum graue.
- 17 Sapius comedens die ieiunij, tandem mortaliter peccat.
- 18 Et eodem die festo sapius laborans.
- 19 Pluribus, modicum panis tribuens, die ieiunij, mortaliter non peccat.
- 20 Pluribus diebus, salutationem Angeli-

cam omittens, quando mortaliter peccet.

- 21 Religiosus minima vsurpans, quando mortaliter peccet.
- 22 Furtum de se leue, quando sit mortale.
- 23 Plura furti leuia, diuersis facta, quando fiant mortale.

RATIONES DVBITANDI.

CVM peccatum ex genere suo veniale, 2
ratione periculi proximi incidendi in
mortale, & ratione scandali, aliquando sal-
tem fiat mortale. Quæritur; an fieri pos-
sit mortale, etiam ratione consuetudinis,
ac frequentia; aliqui enim cum S. Augu-
stino epist. 108. ad Seleuc. dicente; si ve-
nialia collecta contra nos fuerint, ita nos
grauabunt, & oppriment, sicut vnum ali-
quod grande peccatum; id asseruerunt, &
consequenter Titium peccati mortalis
condemnarunt. Vt Angelus v. inobedi-
tia. Fagundez de præc. Eccl. p. 1. lib. 1. c.
14. nu. 3. Tolet. lib. 6. sum. c. 25. num. 1.
Valent. 2. 2. d. 6. qu. 6. p. 4. Clauis reg. lib.
2. c. vlt. n. 21. Rodrigu. p. 2. sum. c. 99. n. 1.
Primò; Quia ex S. Augustino tr. 1. in ep. 3
D. lo. multa peccata leuia faciunt vnum
grande, sicut multæ guttæ, implent fla-
men,

Qq 2

men, & multa grana faciunt massam; & ser. 41. de Sancti. non solum maiora, sed etiam minuta, si nimium plura sint, mergunt. Cum ergo Titius, singulis diebus, parum aliquid carnis comederit, videtur ratione multiplicationis, ac frequentiae mortaliter peccasse.

4 Secundò; Quia, qui ex consuetudine contra legem delinquit, hoc ipso peccare videtur ex legis contemptu; ipsa enim peccandi consuetudo, contemptus quidam legis censetur. Qui autem peccat ex contemptu, mortaliter peccat.

5 Tertio; Quia, qui, per plures dies, ex vinea aliena vnum racemum furatur, licet singula furta essent solum venialia, post multa tamen furta, tandem peccaret mortaliter. Ergo similiter, quamuis singulae carnis comestiones fuerint solum veniales, post multas tamen, Titius tandem mortaliter peccauit.

NOTABILIA.

6 **A**duertendum est primò; Peccata venialia, quae, ratione paruitatis materiae, talia sunt, duplicis esse generis; aliqua enim, vel ratione materiae, siue obiecti, vel ratione effectus, quem post se relinquunt, continuari possunt, & vniri; aliqua verò non. Illa, quorum materia, vel effectus vniri mortaliter potest, ita vt pro vno reputetur, constituere tandem possunt vnum peccatum mortale, non quia plura venialia efficiant vnquam vnum mortale, sed quia vltimus actus, versatur circa materiam, vel producit effectum, qui cum praecedentibus continuatus, est sufficiens ad peccatum mortale. Sic qui post leuia furta, peruenit ad tantam quantitatem, quae

coniuncta cum praecedentibus, constituat materiam notabilem, per vltimum furtum mortaliter peccat, quia peruenit ad quantitatem notabilem, & quae infert proximo damnatum graue. Similiter, qui saepius intemperanter cibum capit, tandem mortaliter peccat, quia vltima comestio simul cum alijs praecedentibus, tandem est causa adaequata notabilis infirmitatis; praecedentes autem comestiones mortaliter vniantur, non ratione temporis, sed ratione effectus, qui à praecedentibus comestionibus relictus est; illae enim fuerunt via, ac dispositio ad grauem corporis infirmitatem, quam vltima deinde comestio, suppositis praecedentibus, causauit. Illa verò, quorum materia, vel effectus continuari non potest, nunquam constituere possunt vnum peccatum mortale, quia singulae materiae, & singuli effectus, sunt parui, & cum semper remaneant diuisi, absque morali continuatione, semper remanent parui, & consequenter vltimum peccatum, retinet qualitatem peccati venialis, sicut primum. Sic quantumuis multiplicentur mendacia iocosa, semper remanent venialia, quia semper eandem malitiam retinent; sola enim multiplicatio, sicut non constituit actum in alia specie, ita nec auget peccati grauitatem intensiue, sed solum extensiue, constituendo solum plura peccata eiusdem rationis.

Aduertendum est secundò; Propositum committendi plura peccata venialia secundi generis, nunquam per se loquendo esse mortale; cum enim modicae ille materiae non coalescant in vnā, ita coniungi non possunt, vt vnā quantitatem notabilem efficiant; Vnde propositum illud, nunquam feretur in rem grauem,

ac sufficientem ad mortale. Propositum verò committendi plura peccata venialia primi generis, potest esse mortale; quia, cum modicæ illæ materiæ, coalescant in vnam, constituere tandem poterunt materiam notabilem, & sufficientem ad mortale, in quam propterea si feratur propositum, erit mortale.

2. Aduertendum est tertio; Hanc tradi posse regulam generalem *ex Vasq. 1. 2. d. 146. c. 2. n. 3.* Quotiescumque materia, vel obiectum, vel effectus vltimi peccati venialis, continuari potest cum materiâ, vel obiecto, vel effectû actuû præcedentium, tunc vltimum peccatum, in quo materia illa, vel effectus completur in ratione notabilis, est mortale; quamuis aliàs esset veniale; quia iam versatur circa materiam notabilem. Quando verò materia, vel effectus vltimi peccati venialis, moraliter continuari non potest cum materiâ venialium præcedentium; tunc vltimum peccatum non est mortale; quia singulæ materiæ, sunt parvæ, & remanent diuisæ, absquæ morali coniunctione; Vnde vltimum peccatum versatur circa materiam parvam, sicut alia; ideoque remanet veniale. His positis.

RESOLVTIO.

7. **A**D Casum Respondetur; Titium, carnes in modicâ quantitate, singulis diebus Quadragesimæ, comedendo, venialiter solum peccasse. Ita *Sanch. lib. 1. summ. c. 4. num. 15. & c. 5. num. 2. Azor. lib. 4. c. 9. quæst. 11. Sorus lib. 7. iust. qu. 2. art. 1. Suar. ro. 2. de relig. lib. 5. de voto c. 5. num. 2. & 10. Vasq. 1. 2. d. 146. c. 2. in fine. Garzias tam. 1. de benef. p. 3. c. 1.*

num. 169. Becanus p. 2. tr. 2. c. 2. quæst. 5. num. 2. & alij communiter.

Primò; Quia comestiones illæ repli-
eata, erant omnes eiusdem speciei cum primâ, non minus quàm plura mendacia iocosa sint eiusdem speciei, cum primo. Sed primâ comestio fuit solum venialis; Supponitur enim in materiâ leui. Ergo etiam reliquæ fuerunt solum veniales.

Secundò; Quia sola replicatio, & I
multiplicatio, non constituit per se loquendo actum in aliâ specie diuersa, nec auget peccati grauitatem intensiue, sed solum extensiue; ex eo enim, quod plures actus in vnum collecti sint, naturam non mutant; si ergo singulæ comestiones, seorsim, erant tantum venialia, etiam omnes simul fuerunt solum venialia.

Tertio; Quia multa venialia proximè, I 2
ac immediatè non priuant nos gratia, nec sunt impossibilia cum illa. Ergo constituere non possunt vnum mortale; hoc enim stare non potest cum gratiâ, sed illam omnino expellit.

Quartò; Quia plura peccata mortalia I 3
eiusdem speciei non constituunt vnum peccatum mortale maius, nec alterius speciei. Ergo neque multa venialia constituere poterunt vnum mortale.

OBJECTIONVM SOLVTIO.

14. **A**D rationes in contrarium Respon-
detur; Ad primam; S. Augustinum loqui, non de quibuscumque venialibus, sed de illis, quorum materia continuari potest, & facere vnam materiam maiorem sicut guttæ aquæ continuantur, &

Q 9 3 faci-

faciunt vnam aquam maiorem; in his enim, materialis est, vt per partes minutas maior facta, tandem sit materia peccati mortalis, eo quod facta sit grauis; vt, si quis furtum vnus oboli centies repetat, vel si ex dolio parum vini effundat, & ita subinde parum, vt totum tandem vinum exhauriat; vel si promittat, singulis diebus erogare pauperibus vnum obolum & millies deneget: At in illis, in quibus materia per partes non crescit, eo quod singula peccata ex se integram, ac completam materiam, & obiectum habeant; vt sunt mendacia iocosa, verba otiosa, leues nugæ, risus immoderator, sermo inurbanus, & similia; nullum potest dari peccatum, quod tandem sit mortale; quia quantumuis repetantur, semper sunt eiusdem speciei, cuius fuit primum, & finis Legislatoris, eodem modo læditur per actus repetitos, ac si repetiti non essent.

15 Ad secundam Respondetur; Solam frequentiam, ac consuetudinem venialium, non esse propriè contemptum legis, vel præcepti; contemptus enim, in solâ voluntate interius perficitur, non verò in opere externo, cum consistat in transgressione legis, facta ex intentione, Superiorum, eiusque potestatem contemnendi; quæ intentio hic non reperitur.

16 Ad tertiam Respondetur; Negando consequentiam; Disparitas autem est, quia plures illæ comestiones, nihil habent, in quo vniantur, ac continentur, ita vt efficere possint vnam materiam grauem, & sufficientem ad mortale, sicut efficere possunt plura furta; quæ tamen constituunt peccatum mortale, non quia multa furta parua constituant vnum

furtum magnum, sed quia, re alienâ per minimas partes furtim sublatâ, tandem graue damnum Domino inferitur.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò; Comedentem sæpius in die ieiunij, tandem vltima illa comestione, quæ peruenit ad quantitatem notabilem, violare ieiunium; quia illa vltima comestio, quamuis per se sumpta, leuiter solum læderet temperantiam, coniuncta tamen cum alijs, & alijs suppositis, eam grauiter lædit; moraliter autem coniungitur, ratione prohibitionis, quæ se extendit ad totam diem; sicut, propter eandem rationem, plures particule eiusdem diei, vniantur ad constituendum tempus notabile, ideoque reputari debet, ac si esset simul cum alijs facta; Contra vero, si quis, diuersis diebus, parum aliquid comedat, quia vnum ieiunium, cum alio non continuatur, sed sunt præcepta diuersa, neque comestio, vno die facta, cum comestione alterius diei, ideo nunquam, nisi venialiter peccat; neque propositum aliquid comedendi singulis diebus, excedit culpam venialem, quia, cum feratur in omnes illas comestiones, non coniunctim sumptas, sed separatas, & distributiue, prout sunt singulis diebus debitæ; sequitur, quod nunquam sit propositum de mortali, *Suar. lib. 5. de Voto c. 5. n. 16.*

Secundò; Sæpius eodem die festo laborantem, sed modico tempore singulis vicibus; peccare mortaliter, cum ad quantitatem notabilem; v. g. duarum horarum peruenerit, quia omnes illi labores,

res, cum fiant eodem die, moraliter continuantur, & reputantur quasi facti in eodem tempore; Verum enim est dicere, enim ultra duas horas, eodem die, laborasse; cum obligatio, totam diem respiciat. Contrà verò, si singulis diebus festis, per quadrantem laboraret, venialiter solum peccaret, quia, sicut festa diuersa sunt, ita & labores sunt diuersi, nec inter se vllò modo continuantur. *Sanch. lib. 3. sum. c. 4. num. 12.*

19 Tertiò; Mortaliter non peccare, quia die ieiunij, quatuor panes, ita in multos distribuit, vt singulis modicum frustulum obtingat, quia, cum materia non sit sufficiens ad ieiunij violationem; distribuens non magis peccat, quam comedentes: Hi autem, mortaliter non peccant, eo quod eorum comestiones moraliter non vniuntur; idemque dicendum esset, etiam, si esset in causa, vt plures, eodem die festo, per quadrantem laborarent.

20 Quartò; Si quis, pluribus diebus, omittat Salutationem Angelicam, vel paruum elemosynam, quam per Votum singulis diebus dare promisit, mortaliter peccare (si tempus determinauit non ad finiendam obligationem, sed potius ad illam augendam, eo modo, quo tempus præfigitur debito soluendo, non vt debitum extinguatur, si in illo non fiat solutio, sed ne solutio vltèrius protrahatur, & adueniente termino, sit magis debitor;) quia tunc, non solum omittitur recitatio, vel elemosyna illius diei, sed etiam omnium dierum præcedentium, quæ tunc debita est, & consequenter grauis; Contra verò si tempus determinauit ad finiendam obligationem, eo modo, quo

dies præfigitur recitationi Officij diuini, ita vt res promissa, sit onus diei, nunquam mortaliter peccat; quia qualibet omissio, moraliter non continuatur cum aliâ, neque cum illâ vnum quid efficit. In Votis autem personalibus, tempus semper censetur appositum ad finiendam obligationem; quia Vouens, nullo modo censetur velle obligationem in diem sequentem prorogare, nisi aliud constet. In votis verò realibus, facilius præsumi potest intentio prorogandi obligationem, quia attendi videtur, non solum religiosum aliquod obsequium, sed etiam alicuius necessitatis remedium, quod eandem semper habet opportunitatem. *Suar. lib. 5. de Voto c. 5. n. 12.*

Quintò; Religiosum, minima recipi-
entem, vel expendentem, aut vsurpan-
tem ex bonis monasterij, absque Super-
ioris licentiâ, mortaliter peccare con-
tra paupertatem, quando peruenit ad
notabilem quantitatem; quia illa modi-
ca, vniuntur ad constituendam quanti-
tatem sufficientem ad mortale. Si tamen
modica, quæ accipit Religiosus, sint
comestibilia, & ad proprium vsu acce-
pta, probabilius est, furta illa minima
non continuari, sicque non esse pecca-
tum mortale, quamuis perueniatur ad no-
tabilem quantitatem, quia hæc furta, fa-
cta à famulis, & ancillis, etiam si paula-
tim perueniant ad quantitatem notabilem,
non sunt peccatum mortale, eo quod
Domini, in istorum acceptione, non
sint ita rationabiliter inuiti, nec tam ri-
gidè velint ista prohibere, cum valde dif-
ficile sit, famulos interdum modicum
quid non accipere. Hæc autem ratio,
multò fortius militat in religiosis, cum
hi,

bi, non ad instar famulorum, sed tanquam filij ex bonis monasterij alantur. *Sanch. lib. 7. sum. c. 21. n. 31.*

22 Sextò; Eum, qui modicam quantitatem postremo loco furatur Sempromio, postquam hic ab alijs passus est damnum leue, si eo furto, damnum præcedens fiat notabile, peccare mortaliter, si conscius erat damni præteriti; quia illo ultimo furto posito, positum est notabile damnum proximi. Quicumque autem sciens, ex suo actu leui sequi damnum notabile proximi, mortaliter peccat, eum actum faciendo. Si verò conscius non erat damni præcedentis, mortaliter non peccat; quia, si non sit conscius damni præcedentis, damnum illud liberè, ac moraliter continuari, non potest cum præcedentibus. *Vasqu. 1. 2. d. 146. c. 2. num. 4.*

Septimò; Eum, qui furatur à diuersis, à singulis quidem modicam quantitatem, sed ita tamen, vt omnia furta simul sumpta, quantitatem notabilem efficiant; mortaliter peccare; quia, licet singulis damnum notabile non afferat, affert tamen toti Communitati, & materia illa moraliter continuantur ad constituendam quantitatem notabilem. Vsurpatio autem rei aliena in notabili quantitate, est peccatum mortale furti; Et quamuis, in hoc casu particulari, cessaret finis præcepti, qui est, vitatio damni notabilis proximi; quia tamen non cessat in communi, non propterea cessat vis ipsius præcepti; Cessante enim fine legis in aliquo casu particulari, non cessat lex, etiam in eo, obligare.

Q V A E S T I O LXI.

An plura venialia diuersæ rationis, constituere possint vnum mortale.

C A S V S.

1 **I**N vna ex Dominicis Quadragesimæ, Clericus quidam in Sacris, parum aliquid carnis comedit; per quadrantem laborauit; partem modicam Sacri non audiuit; & in Officij recitatione vnum psalmum omisit. Quæritur; Vtrum mortaliter peccauerit.

S V M M A R I V M.

2 Clericus plura præcepta leuiter violans, videtur mortaliter peccasse; & cur.	8 Materia illorum præceptorum, in vnum coalescere non possunt.
7 Probabilius tamen venialiter solum peccauit.	9 Quodlibet præceptum specialem ac proprium finem respicit.
	10 Leues detractiones de pluribus sunt solum veniales.

11 Ad